

ادامه از صفحه ۲/ رئیس قوه قضائیه در جریان این راهپیمایی باشکوه، طی مصاحبه‌ای اظهار کرد: جنایات بعضایی سابقه‌ای که طی ۶ ماه اخیر از سوی رژیم غاصب صهیونیستی در غزه صورت گرفته است با حمایت‌های رژیم آمریکا بوده است و آمریکایی‌ها در این قضیه مسئول هستند و باید پاسخگوی جامعه جهانی باشند. حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای گفت: صهیونیست‌ها طی ۴ ماه اخیر هیچ جنایتی در غزه فرودگذار نبودند و بعضاً جنایاتی را انجام دادند که حتی چهارپایان درنده‌خون نیز از انجام آنها کاره دارند؛ امروز دیگر کسی در دنیا کمترین تردیدی در خصوص جنایتکار بودن صهیونیست‌ها ندارد. وی بیان کرد: جنایات سبعانه صهیونیست‌ها در غزه و اقدامات جنون‌آمیز آنان در منطقه از روی استیصال و درماندگی است و این رژیم منحوس روزهای پایانی خود را سپری می‌کند.

📌 **فلسطین موضوع اول بشریت در دنیا است**

رئیس مجلس در حاشیه راهپیمایی روز قدس و تشییع پیکر شهدای حمله رژیم صهیونیستی به کنسولگری ایران در سوریه، ضمن محکوم کردن جنایات رژیم صهیونیستی در فلسطین و غزه، اظهار کرد: راهپیمایی روز قدس امسال متفاوت‌تر از همه سال در ایران اسلامی و اقصی نقاط دنیا بود به این دلیل که رژیم صهیونیستی در غزه وجود اصلی خودش یعنی پستی و دیو صفتی و عدم پایبندی به حقوق بشر و قوانین بین‌المللی را نشان داد. محمد باقر قالیباف گفت: همگان رفتار رژیم صهیونیستی را در تجاوز به محل دیپلماسی مادر دمشق و کودک‌کشی در غزه و همه جنایت‌ها در طول ۷۵ سال گذشته رادیدند؛ امروز مردم ما و همه مردم دنیا نشان دادند که موضوع فلسطین نه تنها موضوع اول جهان اسلام بلکه موضوع اول بشریت در دنیا است.

📌 **لحظه فروپاشی اسرائیل نزدیک است**

فرمانده کل سپاه پاسداران در پیش خطبه‌های نماز جمعه در یروز تهران با بیان اینکه روز قدس امسال متفاوت از ایام قدس سال‌های دور و نزدیک است، اظهار کرد: این روز با ابتکار و اعجاز ذهنی رهبر کبیر انقلاب اسلامی به عنوان روز تمرکز جهان بر موضوع فلسطین نامگذاری شد. ما امروز شاهد برفه آسمانی ملت بزرگ ایران اهفت ستاره درخشان و پرفروغی هستیم که در سرزمین مبارک پیرامون مسجدالاقصی به دست رژیم صهیونیستی به شهادت رسیدند. مسافران قدس امروز و در این لحظه‌های مقدس بر دست مردم ما در حال عروج به عرش اعلا هستند تا در جوار رحمت واسعه الهی روزی خوار شوند. سردار حسین سلامی با بیان اینکه رژیم صهیونیستی خنجر می‌کشد که نظام شیطانی و مزور انگلیس آن را بر پهلوی پیکره امت اسلامی وارد کرد، گفت: آمریکا هم این رژیم را بعد از آن به عنوان یک سرپیل سیاسی، امنیت و جغرافیایی به منطقه جهان اسلام تقویت کرد تا اهرمی برای تنظیم سیاست‌های جنایتکارانه و استعمارگانه آنان در جهان اسلام باشد. از زمانی که رژیم صهیونیستی به عنوان یک موجودیت تصنعی در سامیه حیات شیطانی غرب به ویژه آمریکا و انگلیس قرار گرفت، جنایات بیشماری در این منطقه رخ داده است. فرمانده کل سپاه پاسداران یادآور شد: امروز آمریکا با حمایت از جنایات رژیم صهیونیستی در مرکز نفرت جهانی و نیز جهان اسلامی قرار داده است. شخصیت سیاسی آمریکا تحت تأثیر حمایت مالی، لجستیکی و حمایت سیاسی در و نتو کردن قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد و حمایت‌های روانی از رژیم صهیونیستی و تلاش برای غلبه دادن اراده سیاسی خود از طریق سلطه دادن این رژیم بر جهان اسلام، در حال زوال است.

📌 **قطعنامه پایانی**

پس از پایان راهپیمایی روز قدس؛ راهپیمایان در محکومیت اقدامات سبوعانه رژیم صهیونیستی قطعنامه‌ای صادر کردند. در بخشی از این قطعنامه آمده است: «خدا بزرگ را خاضعانه حمد و سپاس می‌گوییم که در ما توفیق داد پس از ذکر حرم‌های الهی رمضان و لیلی مبارکه باز در حضور حماسی و اقتدار آمیز در راهپیمایی سراسری روز جهانی قدس که در یکی از متفاوت‌ترین و سرنوشت سازترین دوره‌های تاریخی رقم خورد، دوراندیشی و تدابیر حکیمانه حضرت امام راحل (ره) و رهبر عظیم‌الشان انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) در نامگذاری روز جهانی قدس و ارائه «نقشه راه حل مسئله فلسطین» در قاب مظلومیت امروز مردم غزه، معنادر و درخشان‌تر از هر زمانی در معرزه جهانیان قرار گیرد و محکومیت و انزجار از جنایات دشمن صهیونیستی و حمایت از فلسطین قهرمان فراتر از جهان اسلام به مسئله جامع و ملل غیر مسلمان عالم نیز تبدیل شود. در بخشی از این قطعنامه آمده است: اینک در شرایطی که پایداری و پایداری ایران و ایرانی و ملت‌های رشید مسلمان در پیگیری آرمان فلسطین و آزادی قدس شریف به ثمر نرسشته است و پس از نبرد طوفان الاقصی و ناکامی و شکست رژیم گرگ صفت صهیونیستی و حامیان پلید آن به ویژه آمریکا جنایتکار در دستیابی به اهداف شیطانی، با اعجاز الهی و قرآنی مقاومت بی‌مانند فلسطین و غزه و پشتیبانی مقتدرانه و شجاعانه جبهه مقاومت اسلامی سرمایه‌های استعماری یکصد ساله صهیونیسم بین‌الملل و رژیم خبیث صهیونیستی در سرانجامی فروپاشی و زوال قرار گرفته است؛ ما شرکت‌کنندگان در این راهپیمایی دشمن‌کش که مظهر وحدت اسلامی و پستوانه امنیت ملی میهن اسلامی است، مواضع خود را با بانگ رسای توحیدی... اکبر و خاتمه‌ای رهبر به جهانبان اعلام می‌داریم: نبرد طوفان الاقصی و استعمار مزعوم‌گون مقاومت ۱۸۳ روزه مردم غزه و مجاهدان فلسطینی نقطه عطف سرنوشت‌سازی در مبارزه با موجودیت جعلی رژیم خبیث و اشغالگر صهیونیستی را رقم زده و شمارش معکوس برای نابودی غده سرطانی اسرائیل از جغرافیای جهان اسلام را سرعت بخشیده است.

بهمین آرمان در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

اقتصاد نمی‌تواند

برای همیشه

تحت فشار باشد

دولت در سال جدید تنش‌های بین‌المللی را

کاهش بدهد

مدیران دولت از تجربه کافی برای تغییر در

وضعیت اقتصادی برخوردار نیستند

عدم اجرای پروژه‌های عمرانی نارضایتی را

افزایش می‌دهد

بود چه اش توسط مردم تأمین می‌شود افزوده می‌شود. در شرایطی که شایسته سалاری جای خود را به باندبازی و رانت‌خواری بدهد طبیعی است که نه تورم و بیکاری کنترل خواهد شد و نه پول ملی تقویت خواهد شد.

📌 **چالش‌های بین‌المللی به چه میزان در تشدید این وضعیت نقش خواهند داشت؟**

باید به این واقعیت اذعان کرد که تنش‌های موجود در روابط خارجی ایران همچنان به عنوان مانع مهمی در ارتباط اقتصاد ایران با کشورهای جهان و همچنین بهبود وضعیت اقتصادی مردم وجود دارد. ما از نیمه دولت اصلاحات تا امروز دارای پایین‌ترین میزان سرمایه‌گذاری نسبت به تولید ناخالصی کشور هستیم. این اتفاق درباره همسایه‌های ما وجود ندارد. کشوری که ۴۴ سال در وضعیت تحریم به سر برده و دارای رابطه مستقیم و سازنده با بازارهای مالی جهان نیست و به تکنولوژی‌های روز جهان دسترسی ندارد نباید از آن انتظار توسعه اقتصادی داشت. سوال مهمی که در این زمینه مطرح است این است که آیا موضوع توسعه اقتصادی در برنامه‌های حاکمیت جمهوری اسلامی وجود دارد یا خیر؟ واقعیت این است که در شعارهایی که در ابتدای انقلاب داده می‌شد اشاره مشخصی به مسائلی مانند توسعه اقتصادی نشده است و این روند در چهار دهه گذشته به شکل‌های مختلف ادامه داشته است. در شرایط کنونی نیز که ما دارای رابطه مستقیم و سازنده با جهان داریم تکنولوژی و سرمایه نیستیم و به همین دلیل انتظار اینکه در سال جاری وضعیت اقتصادی تغییر کند و یا بهبود پیدا کند خوشبینانه به نظر می‌رسد. ما باید انتظارات خود را نسبت به وضعیت اقتصادی سال جاری متناسب به وضعیت مدیریتی و شرایط موجود کشور در نظر بگیریم. اگر به این وضعیت نگاه کنیم متوجه می‌شویم که نشانه‌هایی که امروز در اقتصاد ایران وجود دارد نوع مدیریتی که بر آن حاکم است علانمی از بهبود ران نشان نمی‌دهد و بلکه این احتمال وجود دارد که چالش‌های اقتصادی در سال جاری نیز تشدید شود. اگر بخواهیم وزاری دولت رئیسی را از نظر تجربه علمی و اجرایی و حتی انگیزه و باورهای دولت‌سازندگی مقایسه کنیم متوجه می‌شویم که تفاوت‌های زیادی بین این مدیران وجود دارد. از سوی دیگر در شرایط کنونی کشور با تنش‌های متعدد منطقه‌ای و بین‌المللی مواجه است و تا زمانی که این تنش‌ها وجود داشته باشد شرایط برای تعامل اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی در کشور فراهم نخواهد شد.

📌 **سال ۱۴۰۳ در حالی آغاز شد که در ماه فروردین نوسان و افزایش قیمت ارز و سکه وجود داشته است. با توجه به نشانه‌هایی که وجود دارد اقتصاد ایران در سال جدید چه چشم‌اندازی را پیش‌روی خود می‌بیند؟**

با مدیریتی و تفکری که بر مدیریت اقتصادی کشور وجود دارد و حاشیه‌نشینان و کارشناسان توانمند اقتصادی نمی‌توان نسبت به آینده خوشبین بود. به نظر می‌رسد برای برخی از مدیران این مسأله اهمیت ندارد که امروز عده‌ای روزی خود را در سطل زباله کنار خیابان جست و جو می‌کنند. اتفاقی که در شبکه‌های اجتماعی کشور منطقه با زتاب داشته و برای کشوری با قدمت و تمدن ما زیننده نیست. امروز این سوال برای کارشناسان به وجود آمده که مردمی که روی دریایی از ثروت زندگی می‌کنند و از نظر داشتن منابع در رده هفتم جهان قرار دارند چرا بخش‌هایی از مردم آن در سطل زباله به دنبال روزی خود می‌گردند؟ مدیران اقتصادی که امروز در کشور وجود دارند از توانایی و دانش کافی برای مدیریت اقتصادی برخوردار نیستند و طبیعی است که در چنین شرایطی توسعه اقتصادی شکل نخواهد گرفت. اتفاق دیگری که رخ داده این است که هر روز مشاهده می‌کنیم که حجم برنامه‌های سرگرم‌کننده و بی‌محتوای صداوسیما که

📌 **آیا شرایطی را متصور هستید که دولت رئیسی در سال ۱۴۰۳ اقدام مؤثری در زمینه تنش‌زدایی در عرصه بین‌المللی انجام بدهد؟**

دولت ایران باید این واقعیت مهم را درک کند. درک کردن این واقعیت نیز بدون شعار دادن و بلکه براساس منافع ملی خواهد بود. مردم ایران تمایل دارند دولت وارد گفت‌وگویی بشود که زمینه‌ساز رفع تحریم‌ها شود. در شرایط کنونی بسیاری از پروژه‌ها به دلیل تحریم‌های بین‌المللی قابلیت اجرایی پیدا نمی‌کنند. عدم اجرای این پروژه‌ها نیز منجر به یک نارضایتی و بیکاری شده است. این مسائل نشان می‌دهد توانایی مردم در تحمل شرایط‌های بیشتر محدود است. این در حالی است که برخی عنوان می‌کنند پذیرش افای‌تی اف برای کشور ضروری نیست و تحریم‌ها نتوانسته‌اند اقتصاد ایران را تحت تأثیر قرار بدهند. واقعیت این است که تحریم‌ها برای هر تراکنش مالی ۳۵ درصد هزینه اضافی به کشور تحمیل کرده است. در چنین شرایطی اگر یک کالا وارد ایران شود که قیمت آن یک یورو باشد ما مجبور هستیم یک یورو و سی و پنج سنت پرداخت کنیم. از سوی دیگر قدرت‌هایی مانند چین و روسیه که در بازار ایران دارای نفوذ زیادی هستند و جریان‌های فاسد مالی که از تحریم‌ها منتفع می‌شوند به صورت طبیعی تمایلی به برداشته شدن تحریم‌ها و بهبود شرایط اقتصادی ایران ندارند.

📌 **حضور تندرورها در مجلس به چه میزان در تصمیم‌گیری‌های مهم اقتصادی و بین‌المللی برای دولت در سال جدید تأثیرگذار خواهد بود؟**

📌 **مردم ایران تمایل دارند دولت وارد**

گفت‌وگویی بشود که زمینه‌ساز

رفع تحریم‌ها شود. در شرایط

کنونی بسیاری از پروژه‌ها به دلیل

تحریم‌های بین‌المللی قابلیت

اجرایی پیدا نمی‌کنند. عدم اجرای

این پروژه‌ها نیز منجر به یک

نارضایتی و بیکاری شده است. این

مسائل نشان می‌دهد توانایی مردم

در تحمل سختی‌های بیشتر محدود

است. این در حالی است که برخی

برای کشور ضروری نیست و تحریم‌ها

نتوانسته‌اند اقتصاد ایران را تحت

تأثیر قرار بدهند

عده‌ای در داخل کشور به دنبال این هستند که در کشور توسعه اقتصادی صورت نگیرد. این عده با آگاهی یا بدون آگاهی با کشورهای خارجی که موافق قدرتمند شدن ایران هستند همراه و همگام هستند. به همین دلیل نیز ایران را در دهه‌های گذشته در وضعیت تنش دائمی قرار داده‌اند. واقعیت این است که یک کشور قادر نیست برای مدت طولانی فشارهایی را تحمل کند که در شرایط عادی کمتر کشوری می‌تواند آنها را تحمل کند. بالا رفتن نرخ بیکاری، کوچک‌تر شدن سفره مردم، افزایش سن ازدواج، افزایش طلاق و اعتیاد از جمله مسائلی هستند که حدی قابل تحمل هستند.

به همین دلیل بنده به گروه‌هایی که تندروری را در کشور ترویج می‌کنند هشدار می‌دهم که کاسه صبر مردم نیز حدی دارد و مردم تا حدی می‌توانند این سیاست‌ها را تحمل کنند. در حدود سی یا چهل درصد قیمت ارز در ایران جنبه روانی دارد و براساس متغیرهای مختلف کم و زیاد می‌شود. در نتیجه در کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت همه چیز به این بستگی خواهد داشت که ایران چگونه می‌تواند سیاست‌های تنش‌زا را به سیاست‌های تنش‌زدا تغییر وضعیت بدهد. بدون تردید اگر این اتفاق رخ بدهد نرخ ارز در ایران کاهش پیدا خواهد کرد. نکته دیگری که در میان مدت برای ایران اهمیت دارد این است که با پیش گرفتن سیاست‌های تنش‌زدا ما می‌توانیم تعداد قابل توجهی از پروژه‌های توسعه‌ای کشور را در زمینه‌های مختلف را به نتیجه برسانیم و با ورود سرمایه خارجی و امکان تأمین پروژه‌های توسعه‌ای از طریق بازارهای مالی جهان نرخ بیکاری نیز در کشور کاهش پیدا خواهد. همه این مسائل به سیاست‌های تنش‌زدایی ایران در آینده و امکان جذب سرمایه‌گذاری خارجی در کشور بستگی دارد. اگر این اتفاقات رخ بدهد روی زندگی مردم تأثیر مستقیم خواهد داشت.

البته بهبود نسبی این وضعیت برای ایران بی‌هزینه نیز نخواهد بود. نکته مهمی که باید به آن توجه کرد این است که همه مشکلات اقتصادی کشور متأثر از تحریم‌های بین‌المللی نیست. شاید چهل درصد مشکلات اقتصادی ایران متأثر از تحریم‌ها باشد و بقیه آن متأثر از سומدریبت، ضعف مدیریت در اقتصاد است. ساختن مسکن و آزادراه‌ها در کشور که متأثر از تحریم‌ها نیست. اگر مسئولان کشور به واقع نگران وضعیت مردم هستند باید به خوبی به پیامدهای ناگوار مشکلات اقتصادی فکر کنند. در شرایط کنونی بحران‌های اقتصادی به صورت مستقیم روی افزایش آمار طلاق و خودکشی در کشور تأثیرگذار بوده و میزان طلاق و خودکشی را بیشتر از گذشته کرده است. افزایش طلاق و خودکشی نیز پیامدهای اجتماعی و اقتصادی خاص خود را به همراه آورده است.

فرارو

احترام به مالکیت خصوصی کمتر شد

در روزهای اخیر موسسه هریتیج گزارش جدیدی از شاخص آزادی اقتصادی در سرتاسر دنیا منتشر کرد. در این گزارش، ایران در جایگاه ۱۶۹ بین ۱۷۶ کشور موجود در این رتبه‌بندی قرار دارد. اگرچه رتبه ایران در این گزارش نسبت به گزارش پیشین تغییر نکرده است، اما امتیاز ایران در شاخص آزادی اقتصادی از ۲۰۴۲ به ۲۰۴۱ کاهش یافته است. مطالعات مختلف در سرتاسر دنیا به اهمیت آزادی اقتصادی در کشورهای راستای توسعه و رشد اقتصادی تأکید می‌کنند.

📌 **آزادی اقتصادی چیست؟**

به طور کلی، آزادی اقتصادی در یک کشور، ۴ شاخص عمده را بررسی می‌کند. حکمرانی قانون که در آن احترام به حق مالکیت، صداقت دولت (شاخصی مبتنی بر اندازه‌گیری فساد) و کارا بودن نظام قضائی بررسی می‌شود. اندازه دولت که میزان مخارج دولت، بار مالیاتی و سلامت مالی را محاسبه می‌کند. کارا بودن نظام قانون‌گذاری که آزادی کسب و کارها، آزادی نیروی کار و آزادی پولی (شاخصی مبتنی بر کنترل نرخ تورم بدون مداخلات قیمتی) را بررسی می‌کند. در نهایت باز بودن بازارها که در آن آزادی تجارت، آزادی سرمایه‌گذاری و آزادی مالی بررسی می‌شود.

📌 **تأمین سرمایه نوین**

تحقیقات مختلف نشان داده است که آزادی اقتصادی، ارتباط بالایی با شاخص‌هایی مانند فساد، قدرت خرید، درآمد ملی، توسعه انسانی، بهداشت، امید به زندگی، آموزش، شرایط زندگی، رفاه و حتی محیط زیست دارد. ابتدا به این موضوع می‌پردازیم که چرا ایران امتیاز پایینی در شاخص آزادی اقتصادی دارد. بزرگ بودن دولت، یکی از مهم‌ترین عوامل کاهش آزادی اقتصادی در ایران است. حجم بالای یارانه‌های پنهان، مخارج بالای کارمندان، مخارج بالای طرح‌ها و شرکت‌های دولتی، همه از عوامل بزرگ بودن دولت در اقتصاد ایران هستند. البته باید در نظر داشت بسیاری از موسسات بین‌المللی، تنها بودجه رسمی سالانه را به عنوان مخارج دولت در نظر می‌گیرند که باعث انحراف در در مورد آزادی سرمایه‌گذاری، ایران عملکرد مناسبی ندارد. طبق این شاخص، افراد باید آزاد باشند در زمینه مورد نظر خود، در داخل و خارج از کشور بدون محدودیتی سرمایه‌گذاری کنند. هرچه محدودیت‌ها بیشتر باشد، این شاخص امتیاز پایین‌تری می‌گیرد. عدم شفافیت، بروکراسی سنگین و نحوه اجرای آن، ابهام و در قوانین مربوط به سرمایه‌گذاری، از جمله مواردی هستند که باعث کم‌تر شدن امتیاز در این شاخص می‌شوند. در حوزه آزادی مالی نیز امتیاز ایران پایین است. این شاخص به طور کلی میزان کارا بودن نظام بانکی را نشان می‌دهد. عواملی مانند دخالت دولت در نظام بانکی، مالکیت دولت در نظام بانکی، بیمه‌ها و همچنین بازار سرمایه، امتیاز این شاخص را کاهش می‌دهد. در حوزه آزادی پولی، ایران با امتیاز ۲۰۳۸ از ۱۰۰، رتبه ۱۶۹ را از بین ۱۷۶ کشور موجود در این رتبه‌بندی دارد. سطح نرخ تورم در کشور، یکی از اصلی‌ترین مولفه‌هایی است که بر این شاخص تأثیر می‌گذارد. همچنین مداخلات قیمتی، تأثیر قابل توجهی بر کاهش امتیاز این شاخص دارد. ایران نیز سال‌هاست از روش‌های مختلفی عواملی مانند نرخ بهره، قیمت کالاها و نرخ ارز را کنترل می‌کند. احترام به مالکیت خصوصی، یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری آزادی اقتصادی است. ایران با امتیاز ۱۰۲۳ از ۱۰۰، رتبه ۱۶۰ را از بین ۱۷۶ کشور موجود دارد. باید توجه داشت عواملی مانند قیمت‌گذاری دستوری بر کالاها، جزو عوامل نقض مالکیت خصوصی به شمار می‌رود. در حوزه آزادی تجارت، ایران با امتیاز ۵۵ از ۱۰۰، رتبه ۱۵۶ را از بین ۱۷۶ کشور موجود دارد. عواملی مانند تحریم‌های گسترده و همچنین تعرفه‌های بالای واردات، باعث کاهش آزادی در تجارت می‌شود.

📌 **آزادی اقتصادی در گذر زمان**

می‌توان مشاهده کرد از سال ۲۰۱۴ و با بهبود فضای تجارت در کشور، امتیاز ایران در شاخص آزادی اقتصادی بالاتر رفته است. با این وجود، با وضع مجدد و شدت گرفتن تحریم‌ها از سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹، شرایط آزادی اقتصادی افت کرده است. بسیاری از تصمیمات دولتی مانند تعرفه‌ها و ممنوعیت‌های واردات، کنترل دستوری نرخ بهره، کنترل دستوری نرخ ارز به وسیله ارز ترجیحی، بالا بودن سطح یارانه‌های اشکار و پنهان، و قیمت‌گذاری بر روی کالاها، مختلف، عواملی هستند که در این سال‌ها باعث کاهش امتیاز ایران در آزادی اقتصادی بوده‌اند. داده‌های موسسه هریتیج و بانک جهانی، نشان می‌دهد کشورهایی که در آن‌ها آزادی اقتصادی بیشتر است، از قدرت خرید بالاتری برخوردار هستند. در کشورهایی که آزادی اقتصادی بسیار بالاست، اختلاف قابل توجهی در قدرت خرید با سایر کشورها دارد. به طور واضح، در کشورهایی که آزادی اقتصادی بالاتر است، یعنی کسب و کارها شرایط آسان‌تری برای فعالیت دارند، نظام مجوزگیری آسان است، تجارت آزاد است و دولت در اقتصاد دخالت کمتری دارد، تولید و نتیجه آن قدرت خرید بالاتر است. همچنین در کشورهایی که آزادی اقتصادی بالاتر بوده، درآمد ملی سرانه نیز بالاتر است. طبق داده‌های موسسه هریتیج و سازمان شفافیت بین‌الملل، در کشورهایی که آزادی اقتصادی بالاتری وجود دارد، مردم و کسب و کارها فساد کمتری را احساس می‌کنند. همچنین مشاهده می‌شود در کشورهایی که آزادی اقتصادی بالایی دارند، فساد با اختلاف قابل توجهی از سایر کشورها کمتر است. به طور منطقی، زمانی که دولت در اقتصاد دخالت کمتری دارد، مجوزها به آسانی دریافت می‌شوند، بازارها آزاد هستند، در اقتصاد قیمت‌گذاری دستوری و امکان توزیع رانت برای گروهی محدود وجود ندارد (اگر رانتی توزیع می‌شود در اختیار عموم قرار می‌گیرد، باید توجه داشت رانت اقتصادی به تنهایی معنای بدی ندارد و تنها زمانی منجر به فساد می‌شود که بین عده‌ای محدود و جدا از ساز و کار بازار توزیع شود)، احتمال پایین‌تری برای وقوع فساد وجود دارد.

📌 **شاخص توسعه انسانی**

طبق داده‌های موسسه هریتیج و دفتر گزارش توسعه انسانی سازمان ملل، هرچه آزادی اقتصادی در کشورها بیشتر باشد، شاخص توسعه انسانی در آن‌ها وضعیت بهتری دارد. همچنین مشاهده می‌شود در کشورهایی که آزادی اقتصادی بالا و بسیار بالایی وجود دارد، شاخص توسعه انسانی با اختلاف وضعیت بهتری را نشان می‌دهد. شاخص توسعه انسانی، خود سه عنصر مهم سلامت، آموزش، و شرایط اقتصادی را نمایش می‌دهد.